

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ЗАХІДНОЇ МАКЕДОНІЇ (ГРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)

II Всеукраїнська науково-практична конференція
з міжнародною участю

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: ПОЧАТОК РЕФОРМ

Маріуполь – 2020

Нова українська школа: початок реформ: зб. тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 27 березня 2020 року / за заг. ред. Л.В. Задорожної-Княгницької. Маріуполь: МДУ, 2020. 284 с.

Члени редколегії:

Задорожна-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Восвутко Н.Ю., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти, Маріупольський державний університет

Гріва Е., професор прикладної лінгвістики кафедри початкової освіти Університету Західної Македонії

Йорданідіс Г., професор адміністрування та менеджменту освіти, проректор Університету Західної Македонії

Мойсеєнко Р.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Нетреба М.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Тимофєєва І.Б., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Хаджинова І.В., асистент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету іноземних мов
Маріупольського державного університету
(протокол № від лютого 2020 року)

**Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірнику**

діяльності. Календарно-тематичне планування уроків з «Мистецтва» представлено на основі підручника для 1-2 класів «Мистецтво» за програмою Нова українська школа та розроблено колективом авторів таких як: Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило.

Дидактичні матеріали відіграють велику роль у підготовці молодого вчителя до уроку, оскільки підготовка до уроку як творчий процес вимагає від учителя знань, вмінь, розвиненої уяви та натхнення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція «Нова українська школа» URL: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>. (дата звернення: 07.02.2020 р.).

2. Типова освітня програма для 1-2 класів Нової української школи / розроблена під керівництвом О.С. Савченко. URL: <http://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty> (дата звернення: 11.02.2020 р.).

3. Методика навчання мистецтва у початковій школі: посібник для вчителів / за ред. Л. М. Масол. Харків: Веста: Ранок, 2006. 256 с.

Нетребя М. М.,

к.філол.н., доцент кафедри педагогіки та освіти,

Маріупольський державний університет

netrebamarina1@gmail.com

СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МОВНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

На сьогодні все більшої актуальності набирає проблема мовної культури вчителя Нової української школи. Молоді спеціалісти, що тільки-но прийшли працювати, ще не в достатній мірі володіють усіма мовними інструментами, вживають недоцільні слова та не вміють правильно побудувати розмову з учнями.

Однією з підсистем педагогічної культури сучасного вчителя є його мовна культура. Вона містить дотримання засвоєних норм взаємин учителя з учнями, батьками. Сьогодні учитель – не просто скарбниця знань, а один із творців людини. Адже кожна помилка вчителя може повернутися крахом людської особистості, болем душі – стражданнями. Педагогічна культура вчителя Нової української школи передбачає не лише оволодіння науковими теоріями, педагогічною соціологією та навичками, а й культурою спілкування [5, с. 82].

Проблему підвищення рівня мовної та мовленнєвої культури розглянуто в працях вчених-лінгвістів І. Білодіда, Н. Бабича, Д. Ганича, М. Жовтобрюха, І. Ковалика, А. Ковалю, М. Пентилюка, М. Пилинського, В. Русанівського, С. Єрмоленко та інших. Так, Н. Бабич було висвітлено теорію мовної культури, зокрема, теоретичні основи виразного читання, запропоновано багато практичних рекомендацій та матеріалів для її впровадження, що в подальшому допоможе у формуванні навичок якісного мовлення педагога [1, с. 36].

Психологічними аспектами проблеми розвитку мовної культури педагога цікавилися у своїх працях Л. Айдарова, Д. Богоявленський, Л. Виготський, М. Жинкін, Д. Ельконін, Г. Костюк, О. Леонтьєв та інші. Ці вчені свої думки

щодо культури мови педагога висловлюють у теорії мовленнєвої діяльності. Сутність цієї теорії у розгляді мовленнєвого акту як специфічного виду діяльності (комунікації), який бере свій початок з мотиву і логічно завершується досягненням результату та поставленої перед собою мети. Таким чином педагог має на меті за допомогою власної мовної культури збагатити знання учнів.

Я. Коменський, Ф. Буслаєв, І. Срезневський займалися розробкою педагогічних та методичних основ роботи над розширенням та розвитком словникових запасів та підвищенням мовної культури як педагогів так і учнів. Велике значення роботі над словом у контексті мовної культури надано С. Чавдаровим, В. Сухомлинським, М. Стельмаховичем та іншими. Важливу роль у розкритті проблем мовної культури педагога мають дослідження І. Синиці, який розкриває закономірність мовної комунікації, змістовність та завдання словникової роботи, проблему співвідносності усного і писемного мовлення, їхню специфіку. Він же перший проводив дослідження на мовному матеріалі й від терміна «психологія мови» перейшов до терміна «психологія мовлення» [5, с. 82].

Науковці В. Барковський, Г. Берегова, С. Капітанець, Т. Окуневич у своїх дисертаційних дослідження приділяли увагу покращенню культури професійного мовлення та надавали поради які корисні як для учнів, студентів так і педагогів закладів загальної середньої освіти. Вони спробували знайти ефективні шляхи формування мовної культури, запобігти й усунути в мовленні майбутніх та діючих фахівців помилки, пов'язані з порушенням літературних норм мови.

Мовна культура педагога теж базується на мистецтві спілкування, бо спілкування само по собі це зв'язуючий ланцюжок між людьми, що спричиняє психологічний контакт, взаємодію, в процесі якої відбувається обмін інформативним здобутком, взаємовплив, взаєморозуміння та взаємопереживання. Специфічною рисою педагогічного спілкування виступає комплексність впливу педагога на учня, що забезпечує ефективне навчання, поштовх до розвитку нової особистості, виховання гідної людини. Спілкування транслює досвід минулих поколінь до нового покоління, ураховуючи усі позитивні здобутки [6, с. 95].

У закладах загальної середньої освіти роль вчителя Нової української школи зміщується у сторону провідника у світі знань. Він допомагає «розкласти по полицях» та упорядкувати отриману інформацію та «вчить життя» у цей непростий період постійних змін [7, с. 86]. Видатними педагогами А. Макаренком та В. Сухомлинським відзначається мудра влада педагога в спілкуванні: «Мистецтвом і майстерністю виховання потрібно володіти для того, щоб уміти бачити себе в образі вихованця, в тій людині, що думає, відчуває, переживає, істоті, яку ми творимо з маленького створіння – дитини» [2, с. 305].

Так, наприклад, мовна діяльність у педагогічному процесі, за словами О. Ксенофонтової, виконує важливе завдання – створення умов для стимулювання і прояву активної позиції учня. Суб'єктивність позиції учнів виявляється у формі конструктивних пропозицій, у здатності проявити самостійність у мовних виразах. Педагог спирається на мовну активність учнів,

їх самостійність і творчі можливості. Поза мовною діяльністю неможливо уявити собі жодної сфери людської діяльності, спілкування людей, духовної культури людства [4, с. 26].

Мовна культура педагога розглядалася у працях багатьох вчених, вони надавали різноманітні рекомендації щодо її вдосконалення, але усі вони погоджуються в одному, що вона є невід'ємною частиною освітнього процесу, яка має безпосередній вплив на розвиток та становлення учнів.

Отже, особливо важливою є вдосконалення вчителем Нової української школи своїх комунікативних навичок, практичних умінь, особистісних якостей та досвіду, що забезпечують високий рівень самоорганізації особистості. Основними вимогами до мови вчителя є не лише логічність та змістовність викладу, правильність щодо граматики, але й педагогічна культура, яка виражається у його мовній культурі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1994. 231 с.
2. Донченко Т. Мовленнєвий розвиток як науково-методична проблема. *Дивослово*. 2006. № 5. 85 с.
3. Надім'янова Т., Виницька Н. Мовна культура як складова педагогічної культури вчителя початкових класів. URL: http://dspu.edu.ua/native_word/wp-content/uploads/2016/04/2012-61.pdf (дата звернення: 21.02.2020).
4. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін./ за ред. І. А. Зязюна. К.: Вища шк., 2007. 349 с.
5. Синиця І.О. Педагогічний такт і майстерність учителя. К., 2000. 319 с.
6. Терлецька Л. Г. Основи психології спілкування. К.: Главник, 2008. 112 с.
7. Томан І. Мистецтво говорити. К.: Україна, 2006. 268 с.

Солдатова А. Г.,

здобувачка вищої освіти,

Мариупольський державний університет

soldato940@gmail.com

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки. Головна мета – створити школу, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті. НУШ – це школа, до якої приємно ходити учням. Тут прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не боятись висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами. Водночас батькам теж подобається відвідувати цю школу, адже тут панують співпраця та взаєморозуміння [1].

Вчитель – це людина, на якій тримається реформа. Без неї чи нього будь-які зміни будуть неможливими, тому один з головних принципів НУШ – умотивований вчитель. Це означає, що наша мета – сприяти його професійному та особистому зростанню, а також підвищувати його соціальний статус.

Щоб навчати по-новому, вчитель повинен отримати свободу дій – обирати навчальні матеріали, імпровізувати та експериментувати. Цю свободу дає новий